

Trzecia Pielgrzymka Papieża Jana Pawła II

<https://trzeciapielgrzymka.ipn.gov.pl/jp2/foto-i-multimedia/fotografie/14406,Wprowadzenie.html>
2022-12-01, 12:20

Wprowadzenie

Konrad Wiesław Ślusarski, Radosław Morawski, Archiwum IPN

Fotografia od momentu jej wynalezienia i praktycznego zastosowania stała się środkiem pozwalającym utrwalić wizualnie dokumentowane wydarzenia. Nadawała przez to historii żywe oblicze w szerszym zakresie, niż materiały pisane. Stawała się widocznym dla każdego świadectwem zdarzeń i ludzi, pozwalającym na swoiste spojrzenie w przeszłość. Stąd materiały fotograficzne stanowią znaczące uzupełnienie dokumentacji aktowej dotyczącej wydarzeń historycznych, w tym III pielgrzymki papieskiej do Ojczyzny. W archiwum IPN znajduje się ok. 700 zdjęć związanych z pielgrzymką, zróżnicowanych pod względem formy, autorstwa i okoliczności powstania, pochodzenia.

Większość fotografii to oryginalne zdjęcia operacyjne zrobione przez funkcjonariuszy MO i SB. W zamyśle ich autorów miały one mieć praktyczną wartość operacyjną, więc bardziej niż na samym papieżu skupiali się oni na fotografowaniu „nielegalnych treści” (np. na transparentach) i uczestników spotkań z Ojcem

Świętym. Praktyczny charakter fotografii pozwalał funkcjonariuszom na nie przykładanie wagi do ich formy i jakości, gdyż najważniejsza była wartość informacyjna, a nie walory artystyczne. Miały posłużyć do identyfikacji osób dopuszczających się wykroczeń wobec reżimu, a później jako materiał dowodowy w sprawach karnych. Uzupełnieniem tej grupy są fotografie dokumentacyjne wykonane przez służby resortu spraw wewnętrznych na potrzeby planowania działań zabezpieczających (np. obiektów, tras przejazdu, miejsc spotkań masowych).

Znaczną grupę stanowią zdjęcia pozyskane do Archiwum IPN od osób prywatnych. Mają wartość nie tylko kronikarską i sentymentalną, ale także artystyczną. W pracy autorów (m.in. Macieja Kossowskiego, Stanisława Składanowskiego) na pierwszy plan wysuwała się chęć udokumentowania faktów i zdarzeń, oraz uczestniczących w nich ludzi, ich emocji i panującej atmosfery. Jednocześnie zawodowi reporterzy starali się wykonać zdjęcia symboliczne, mogące w przyszłości stać się swoistymi znakami czasu.

Uzupełnieniem zbiorów fotograficznych związanych z pielgrzymką, a znajdujących się w archiwach IPN są fotografie, o których autorstwie i pochodzeniu nie zachowały się żadne wzmianki. W większości są to kopie zdjęć z obu wspomnianych wyżej grup oraz fotografii reporterskich wykorzystywanych w propagandzie jak i różnego rodzaju publikacjach.

autor tekstu: Konrad Wiesław Ślusarski, Archiwum
IPN; wybór zdjęć: Radosław Morawski, Archiwum
IPN